

hogy ki hallotta, szégyenkezni fog szavai miatt».

Félre húzta a függőnyt s Bent-Anathoz lépett.

A hercegnő csodálkozva hökkent vissza:

— Pentaur vagy te, avagy az istenek valamelyike?

— Pentaur vagyok, a nemének mindennemű gyarlásával teljes ember, de akinek meg van a szándéka, hogy jó legyen. Maradj itt, tárd fel szivedet az istennő előtt; egész életem egyetlen imádság legyen éretted!

A költő bensőséggel teljesen nézett reá s aztán hirtelen elfordulva kiakart sietni a gyónó-szobából.

Bent-Anat nevéen szólította. Pentaur megállott.

— Ramzesz leányának nincs oka arra, hogy idejöveteletét igazolja, de Bent-Anat, a hajadon — mondá elpirulva — azt hitte, hogy az öreg Ruit fogja itt találni s tőle kér tanácsot. Hagyj magamra, hogy imádkozzam.

Bent-Anat térdre borult, Pentaur elhagyta a szobát.

Mikor a hercegnő is kijött a gyónó-szobából, a terraszszerű déli részén kiáltásokat hallott.

A falkerítéshez sietett.

— Éljen Pentaur! — hangzék alúlról.

A költő is odaszaladt s megállott a hercegnő mellett.

— Éljen Pentaur! — harsogták lenn még erősebben. — Éljen a mi mesterünk! Jer vissza a Szeti-házba! Le azokkal, akik Pentaurt üldözik! Le zsarnokainkkal!

A fellázadt tanulók serege volt, élükön Rameri, a király fia, Bent-Anat öccse. A herceg diadalmasan intett testvérének. Az ifjú Amenu pedig szónokolt. Elmondotta, hogy ők kérelemmel fordultak Amenihez, követelik, hogy Pentaurt hívják vissza, mert ha nem, ők megkérik szüleiket, hogy járassák őket más iskolába.

A fiatal tudós szépen és higgadtan beszélt, Bent-Anat tetszéssel hallgatta; ámde Pentaurnak mind sötétebb lőn az arca s mielőtt az ifjú, az ő legkedvesebb tanítványa, befejezhette volna, közbe vágott s mélyen meghatva beszélt.

Hangja eleinte visszautasító, aztán szemrehányó, végül szárnyaló és érces volt, de belérezgett szívének fájdalma is, nem haragja immár.

— Valóban — így végezé beszédét — sajnálom kellene minden szót, melyet valaha hozzá-

tok intéztem, hahogy ezek a szavak hozzájárultak mostani meggondolatlan tetteitekhez. Ti palotákban születtetek; tanuljatok engedelmessékedni, hogy majdan parancsolni tudjatok. Vissza az iskolába! Ti haboztok? Nos hát öreimmel támadok reátok s vissza üzlek oda titeket, akik szereteteknek illetően módon való bizonyosságával nem sok becsületet arattok.

A tanítványok nem voltak erre a válaszra elkészülve, családottan fordultak vissza, ellenkezni a mesterrel senki sem mert.

Bent-Anat tisztelettel nézett a költőre, Rameri pedig szemrehányóan rándított egyet a vállán s követte társait. A síkság felől pedig porfelhő kavargott, kocsizörgés hallatszott s néhány perc múlva Szeptahnak, az első horoszkopnak a kocsija állott meg a templom kapujánál, utána pedig egy szekéren a Szeti-ház nehéz fegyverzetű őrsége.

A fűrgé aggastyán kiugrott a kocsiból, megdorgálta a lázadó diákokat s kiadta az őrségnek a szigorú parancsot, hogy kísérik őket az iskolába vissza. Azután belépett a templom kapuján.

A papok mély alázattal fogadták s nyomban előállottak panaszaikkal.

Jóakarattal hallgatta meg, de nem várta végig, hanem felsietett a lépcsőkön. Itt találkozott a lefelé jövő Bent-Anattal. A hercegnő le akarta fátyolozni az arcát, de hirtelen egyet gondolt s újra fölvetette fátylát. Méltósággal teljesen nézett az öreg horoszkóp mérges arcára s büszkén elhaladt mellette. A horoszkóp meghajtotta fejét, de elfelejtette kezét áldólag fölemelni. Pentaurnak megparancsolta, hogy a templomból az imádkozókat és áldozókat el kell sürgősen távolítani.

Néhány perc alatt megtörtént. A papok pedig szemtanúi voltak egy olyan kínos jelenetnek, melyhez fogható évek óta nem történt e csöndes szentélyben.

A horoszkópok feje a Szeti-ház összes papjai között legnagyobb ellensége volt Pentaurnak. Haragudott reá amiatt, hogy oly fiatalon avaták be őt a titkok titkaiba s azért is, mert bátor szavai a régi hagyományok falait gyakran megdöngötték, melyeknek megszilárdításán az agg főpap egész életén keresztül buzgóan, meggyőződésből fáradozott.

Szigorú szavakkal vonta kérdőre Pentaurt a diákok lázadása miatt, mert őt tartotta értelmi szerzőjének.

— A gyermekek elméjét lázadásra hajlóvá titted s ime, Ramzesz leányát, akit még egészen nem tisztítottunk meg, beeresztetted a templomba.

Pentaur dühösen visszaütötte az öreg pap szemrehányásait; azt mondta, hogy nem méltó sem korához, sem állásához, sem nevéhez az ilyen beszéd s egyszerűen ott akarta hagyni, hogy önuralmát vele szemben el ne veszítse. Ámde a horoszkop reá förmedt, hogy ott maradjon. Kihallgatta előtte a papokat, akik egyhangúlag bevádolták a költőt.

— Nemcsak Bent-Anatot eresztette be a templomba, — mondák, — hanem egy másik asszonyt is; a kapúst pedig, aki szót tett emiatt, lecsapta hivataláról és elcsukatta.

A horoszkóp megparancsolta, hogy a «martirt» eresszék szabadon.

Pentaur ellene szegült, követelte rendelkezési jogát e helyen s reszkető ajakkal szólította fel a horoszkópot, hogy a templomot hagyja el.

Ekkor Szeptah előmutatta Ameni gyűrűjét, mellyel őt a főprófeta teljhatalmú helyettesének nevezte ki. E hatalmával fogva megfosztotta Pentaurt a hivatalától s megparancsolta neki, hogy további rendelkezései maradjon a templom falai között.

Pentaur mesterének a gyűrűjét látván, némán fejet hajtott s visszavonult a gyónó-szobába. Úgy érezte, mintha egész lelkében megrázták volna; gondolatai kergették egymást, majd borzongott, majd égett, mert hallania kellett a papok gúnyos kacagását, akik felette olesó diadalt arattak. Összerázkódott, mintha a bűnbélyeg ott égett volna homlokán.

De lassankint ura lőn újra önmagának: elméje kitisztult s midőn a csöndes gyónó-szobát elhagyta, hogy napkelet felé nézzen, hol a királyi palota emelkedett, ahol Bent-Anat lakik: mélységes megvetést érzett szívében az ő ellenségei iránt; férfiúi erejének büszke tudata fölébredt. Tudta, hogy vannak ellenségei, tudta, hogy harcolnia kell majd ellenük — s úgy érezte magát, mint egy ifjú hős a csatának reggelén.

XV.

Pentaur újabb ellensége. Paaker és Nemu.

A délutáni árnyékok kezdettek már nőni, mikor a terraszos templomhoz egy pompás kocsis közeledett.

Paaker, a király úti marsallja állott a kocsin és hajtotta a nemes vérű, tüzes sziriai méneket. Mögötte egy nagyon öreg szerezsen rabszolgá-

guggolt, a robogó kocsin után pedig Paaker nagy doggja loholt nyelvét kilógatva.

A templom kapujának közelében valaki rákiáltott Paakerre. Paaker megrántotta a gyeplőt. Idétlen kis ember szaladt a kocsinhoz, kibén Paaker Nemura, a törpére ismert. Kedvetlenül rivallt reá:

PENTAUR ELLENE SZEGÜLT.

— A te kedvedért, tökmag, nem állok meg. Mit akarsz?

— Kérni akarlak szépen, — esdett a törpe alázatos hangon, — hogy engem, ha dolgodat a halottak városában elvégezted, vigy át magaddal Thébébe.

— Ménának, a lovászmesternek vagy a törpéje, úgy-e? — kérde Paaker.

— Nem éppen, — felelte Nemu. — Én az ő elhagyott feleségének, Néfertnek vagyok a szolgája. Kurtácska a lábam, hosszú az út, de a te paripáid úgy nyelik az utat, mint a krokodil a zsákmányát.

— Kapaszkodjál fel! — parancsolá Paaker. — Gyalog jöttél a halottak városába?

— Nem, uram, — felelte Nemu, — hanem számárháton. Valami gonosz szellem bűjt a számárháton. Valami gonosz szellem szállotta meg s ott kellett hagynom az úton. Anubis állatai, a sakálok ma este jobban fognak vacsorálni, mint mi.

— Azt mondják, hogy szükeeske móddal éltek a gazdádnál? — kérde Paaker.

— Kenyerünk még volna, — viszonzá Nemu, — a Nilus medre pedig tele van vízzel.

«TÁVOZZÁL A TEMPLOMBÓL!»

Sok húsrá nincs az asszonyoknak meg a törpének szüksége, utolsó marháknál különben is kezd olyan kemény holmivá változni, aminek elharpására gyöngé az ember foga.

Paaker nem értette meg a törpe tréfás szavait s kérdőleg nézett reá.

— Pénzzé tesszük, — magyarázta az apró ember, — a pénzt pedig nem lehet megrágni; ennek is végére járunk nemsokára, aztán majd egy receptet kell feltalálnunk, mely megtanít arra, hogy földből, vízből, pálmalevelekből miképpen lehet tápláló erejű kalácsot sütni. Nekem ugyan mindegy; a magamfajta kis szörnyeteg kevéssel is beéri, de szegény, elkényeztetett asszonyom —

— Miért engedi meg Ména, hogy az asszonyok szükségét szenvedjenek?

— Azért, mert nem szereti már a feleségét, — viszonzá a törpe és arca szomorú kifejezést öltött. — A legutóbbi zsákmánykiosztásnál nem nyúlt sem az aranyhoz, sem az ezüsthöz, hanem egy idegen rabnót választott. Gonosz szellemek ronghették meg, mert képzelhető-e szebb asszony a világon, mint amilyen az ő felesége?

— Szereted úrnődet, úgy-e?

— Mint a szemem világát!

Ekkor érkeztek a templom kapujához. Paaker odadobta a gyeplőt a rabszolgának s megparancsolta, hogy Nemuval együtt várjon reá; aztán a templom kapusához fordult. Pénzt dobott oda neki s kérte, hogy vezesse őt a templom főpapjához, Pentaurhoz.

A kapus egyszer-kétszer futólag megrázta a füstölőt, csak úgy szokásból s beeresztette Paakert a templomba.

— A harmadik terraszon találod; de megjegyzem, hogy nekünk nem fejtünk már.

— Így neveztek a Szeti-házban, ahonnan most jövök, — viszonzá Paaker.

A kapus gúnyosan rándított egyet a vállán s így szólott:

— Az ember gyorsan mászhatik fel a pálmafára, de még gyorsabban le is eshetik róla. — Aztán egy templomszolgát megbízott azzal, hogy az idegent vezesse Pentaurhoz.

Pentaur első pillantásra megismerte a mohárt. Kérdezte, hogy mit kíván tőle. Megtudta, hogy valamit álmodott s annak az álomnak a megfejtését szeretné tudni.

Paaker jó eleve kijelentette, hogy nem kívánja ingyen az álomfejtést; midőn észrevette, hogy a papnak az arca elkomorúl, sietve hozzátevé: «Istennőtöknek egy szép áldozati ökröt küldök, ha az álomfejtés reám nézve kedvezően üt ki».

— Hátha nem üt ki kedvezően? — kérdezte a költő, aki a Szeti-házban nem szokott ahhoz, hogy a hívőkkel alkudozzék s pénzről megajándékokról beszéljen.

— Akkor csak ürüt küldök, — válaszolá Paaker, aki a Pentaur szavaiban rejlő finom gúnyt nem érezte ki.

— Hátha sem valami kedvező, sem valami kedvezőtlen nem lesz az álomfejtés?

— Akkor egy antilopot és négy ludat küldök, — felelte gyorsan Paaker.

— Hátha egyáltalában nem volna kedvem arra, hogy álmodat megfejtsem? — kérde Pentaur. — Ha például az jutna eszembe, hogy nem méltó az a paphoz, hogy az emberektől

ajándékokat abban az arányban fogadjon el, aminő az ő válasza, hogy tehát hasonlóvá legyen a megvesztegetett tisztviselőhöz? És ha nekem, aki téged még az iskolából jól ismerlek, kedvem szottyanna megmutatni, hogy vannak bizonyos dolgok, miket örökölt pénzzel megvásárolni nem lehet?

Az úti marsall meglepetten és méregre lobbanva hökkent vissza, Pentaur azonban nyugodtan folytató:

az istennőt, hogy elmémet világosítsa meg — s gonosz álmodat is úgy fogom megfejteni, hogy áldássá váljak a te fejedén. Távozzál tőlem és ebből a templomból!

Paaker dühében a fogát csikorgatta; de erőt vett fölgerjedésén és távozott.

— Ha le nem csaptak volna már hivatalodból, úgy bizonyára állásoddal adtad volna meg mostani szemtelenségednek is az árát. Még találkozunk s akkor majd meggyőződöl arról,

Részlet Jókai dolgozószobájából. Előli a díszes komáromi láda (a komáromiak ajándéka), mellette Jókai esztergomi gyűjteménye szekrényben, előtte a szegedi hölgyek által ajándékozott pirosbársony asztal és szék, azon túl a képzőművészek által jubileumára ajándékozott képek díszszekrénye; a kályhához támasztva a koporsó fedele látható. (E fénykép, mely a halál után való napon készült, ellenkező oldalról van főlvéve, mint a Jókai dolgozószobáját egészében feltüntető másik, nagyobb képünk).

JÓKAI UTOLSÓ LAKÁSÁBÓL. — Jelfy Gyula fényképe.

— Úgy állok itt, mint az istenek szolgálója; arcodról azt olvasom le, hogy kész volna erőszakos kézzel akár reám törni. Az égiek nem azért küldik nekünk az álmokat, hogy nekünk előre hirdessék az örömet vagy figyelmeztessenek a veszteségre, mely érni fog, hanem azért küldik, hogy figyelmeztessenek, hogy békeességgel tűrjük a rosszat, a jót pedig háladatos szívvél fogadjuk s mindakettőből vonjuk le a magunk javára a tanulságot. Én a te álmodat nem akarom megfejteni. Jer üres kézzel, de áhitatos szívvél, alázatos elmével s én akkor kérni fogom

hogy az örökölt pénz, ha okos ember kezében van, többet ér, mintsem neked tetszik.

— Még egy ellenség! — gondolta magában a költő, midőn egyedül maradt s büszke önértettel emelte fel fejét, mert szívében érezte, hogy helyesen cselekedett.

Mialatt Paaker Pentaurnál időzött, Nemu szoba ereszkedett a templom kapusával s megtudta tőle, hogy mi történt ott.

Paaker méreggel teltén lépett kocsijára s a lovak közé csapott.

— Nyomorúlt fickó! Meg fogja keserülni! Pentaurnak hívják a kutyát! — dörmögte magában az úti marsall.

A törpe minden szóra feszülten figyelt, mihelyt a költő nevét hallotta, így szólott Paakerhez:

— Egy gyalázatos fickót tettek a templom élére; Pentaurnak hívják. A Szeti-házból kicsapták erkölestelensége miatt, most pedig a tanítványait föllázította s tisztátlan női személyeket eresztett be a templomba. Amint mondják, az első horoszkóp Bent-Anat hercegnőt is ott találta. Pentaurt rögtön megfosztotta állásától. Nem szeretnék annak a papnak a bőrében lenni, mert ha Ramzesz nines is itthon, helyettesíti Ani. Ani megkérte Ramzesztől Bent-Anat kezét.

Paaker kérdőleg nézett a törpére.

— Biztosan tudom, hogy megkérte a hercegnő kezét. A király nem utasította vissza, hiszen a magad példájából tudhatod, hogy szeret házasságokat közvetíteni.

— Mért tudnám én? — kérdé csodálkozva az úti marsall.

— Hát nem kényszerítette Katutit, hogy leányát Ménához adja feleségül? Katuti maga mondotta el nekem. Kérdezd meg tőle, ha nem hiszed.

Paaker hitetlenül rázta a fejét. A törpe tovább bizonyítgatta:

— Pedig úgy van, amint mondom. Katuti senki másnak, csak neked szánta Néfertet, de a király közbe lépett s megakadályozta. Úgy látszik, a királyi családnak nem voltál nagyon a kegyében. Ramzesz igen bántó szavakat mondott rád. A magunkfajta apró jószág olyan, mint az egérke, meghúzódik a függöny mögött és sokat hall.

Paaker hirtelen megállította lovait. Odadobta a gyepelőt az öreg rabszolgának, leszállott a kocsiról s intett a törpének, hogy kövesse.

— Innen a folyamig gyalog megyünk s te elmondasz nekem mindent, amit tudsz; de ha csak egyetlen hazug szó kikerül a fogaid sövényéből, a kutyámmal téptelek szét.

— Tudom, hogy megtartod a szavadat, — sóhajtott a törpe, — de csinálj kisebb lépéseket, ha azt nem akarod, hogy kiadjam a lelkemet. Hadd mesélje el neked a részleteket Katuti. Ramzesz kényszerítette őt, hogy leányát a főlovászmesternek adja feleségül. Hogy rólad mit mondott a király, azt nem tudom, de bizonyára nem volt hízogó. Szegény asszonyom! Bezzeg

bánja most. Valahányszor a házatok előtt viszi el az útja, ott reszket szemében a köny. Meltán panaszkodik, mert maholnap koldusbotra jutunk; kerülni fognak a nemesek, mintha bélpoklosok volnánk. Bizony örvendhetsz, hogy a sors nem kötött hozzánk. Nekem azonban hűséges szívem van, követem asszonyomat a nyomorúságban is.

— Talány minden szavad, — mondá Paaker. — Mitől kell félnetek?

Nemu elmesélte, hogy Néfert bátyja eljásztotta apjának a múmiáját; hogy az összeg roppant nagy s hogy Katuti meg leánya, ha fizetni nem tudnak, becstelenségbe jutnak. (Folyt. köv.)

EST A PUSZTÁN.

Szép a pusztá, ó de legszebb mégis akkor,
Biborárban hogyha fürdik alkonyatkor.
Még sokáig vörös, lilás az ég alja,
De az álmos alkony sötétbe árnyalja.

Kigyúl a csillagok izmosodó lángja,
S ráborul az este az alvó pusztára.
Nagy, szálas akácfa árnyékukat vetik,
Az éj felénk népét cikázva ijesztik.

Útmenti ároknak tündökölnék partján
Szent-János-bogarak szanaszéjjel tarkán,
Zsákmányra vadászva fülesbagoly húgat,
Nyújtva a félholdra egy-egy kutya ugat.

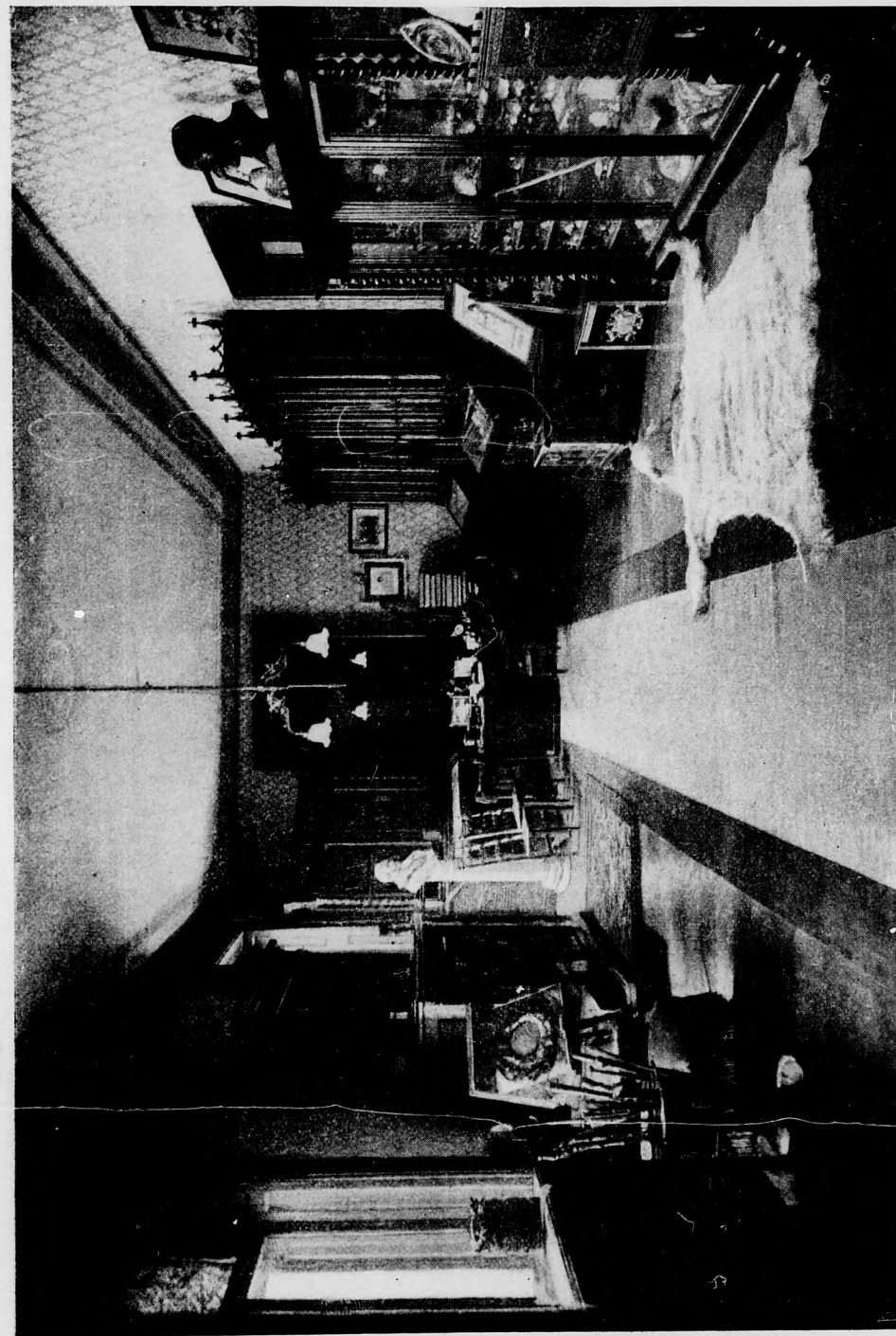
Még ébren egy ablak kiverődő fénye,
Bújdosik előle a tanya sötétje.
Ide tetszik a kút, a szerű, a hodály,
Csak a görén túl lesz úr megint a homály.

Ott, hol a szem belevész a sötétségbe,
Mig csak a fekete bágyad szürkés kékbe,
Melynek alján egy-egy csillagfény pislákol,
S elbágyad, míg ideér, a fáradtságtól.

Távol pászortűz, földi csillag réved,
Köreje képzelem a tanyai népet.
Tudja Isten, fényét hozzám alig veti,
Mégis a szívemet úgy megmelengeti.

Keleten a «kaszás» indul éji útra,
Annyi csillag közt is keréknyomra tudja.
S nagy, fényes kaszáját mig merengve nézem,
Szívem is fölfelé, égbe szállni érzem.

Ábrahám Ernő.

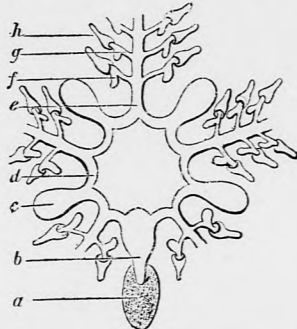

Jókai dolgozószobája. Baloldalt az előtérben látható a bottartó, benne több szíj furugész bot, Utána állványon a budapesti középkorai ifjúságtól 78-ik születésnapjára kapott arany koszorú; tovább könyvszekrény; Rudolf trónörökös szobra, a szögletben székény előtti Mór művészi felirattal, mely műveinek összes magyar és külföldi kiadásait tartalmazza; középen az íróasztal; jobbról két szekrény utózóírásokkal és emléktárgyakkal; mellettük a komáromi díszláda és a országgyűlési emléktárgy, fölötté a királyi pár arcképe s közöttük Jókai mellszobra Huszár-Arcólól; végül a képzőművészek által jubileumára ajánlott képek díszszekrénye, s ezen látható Petőfi reggeli sapkája.

JÓKAI UTOLSÓ LAKÁSÁBÓL. — Jely Gyula fényképe.

TENGERI CSILLAGOK.

A tenger mélyében levő faunának javarészt teszik ki a tüskehátúak vagy echinodermák. A tüskehátúak teste sugárformájú, ezekhez tartoznak a tengeri csillagok is. Testüket kemény, bibircsós vagy tüskés mészlemezekkel sűrűen borított bőr fedi. A test formája a tengeri csillagoknál lapos ötszögű lap, melyből 5—20 rövidebb vagy hosszabb kar nyúlik ki. A lapos test alsó részének közepén van a szájnílás és ennek szögleiteiben öt éles fogacska, ezek a bevett táplálék felaprózására valók. E táplálék: halak, rákok és molluszkák. A száj egyenesen a rövid, de bő gyomorbelbe vezet. Az emésztés kibővítéséül öt gyűrűalakú, zsebmódjára kidudorodó vakbél szolgál, mely gyakran mélyen

A csillagalakúak vízvezetékrendszere vázlatosan, a madreporaleme; b köcsatorna; c Poli-féle hólyag; d köcsatorna; e kerületi csatorna; f csatorna ágai; g az ágak kiöblösödése; h lábacskák.

benyúl a karokba is. A végbél a lapos test hátán végződik egy nyílásban, néha vakon is végződik a test valamelyik részében, akár egy üregben.

Különös hidraulikus készülékük van az összes tüskehátúaknak, az úgynevezett vízmedence vagy ambulacrál-rendszer. Ez legelőször egy gyűrűalakú edény a torok körül, melyből sugárszerűen csövek visznek a karokba. Ezt a vízmedencét azonkívül egy vagy több csatorna köti össze az állat hátán levő madreporalemezzel, mely egy bibircsósformájú mészdomboecska, rajta számtalan lukacs, akár egy szita. Ezen át hatol be a tenger vize, mely az apró lukacsokon át egyszersmind destillálódik. Csodálatos egy szűrőkészülék és vízvezeték-rendszer! A vízmedencében a víz mindig mozgásban van, ezt pedig a szempillákhoz hasonló csillangók okozzák, melyek, mint valami evezők, szüntelenül mozognak. A karokba szolgáló víztartókból számos apró bőrcső ered, az úgynevezett ambulacrál-

lábacskák, melyek a bőrben levő apró nyílásokon át az ambulacrál-csatornába vezetnek, melyek a szájtól a karok végéig húzódnak. Minden ambulacrallábacska fenekén van egy kis hólyag, az ú. n. ampulla, mely szintén vízzel van tele. Ha már most az állatnak akarata folytán az ampullák összehúzódnak, akkor a benne levő víz a lábacskákba sajtolódik, ezek megdagadnak és jókora hosszúságot érnek el és ekkor a lábak végén levő szívólemez segítségével erősen odatapadnak a fenékhez. A víz összesajtolása által az ampullákba a lábacskák újra összezsugorodnak, de miután erősen odatapadtak valamihez, az állat testét magukhoz húzzák. Ilyen körülményes úton mozog a tengeri csillag egyik helyről a másikra, különösen ha meredek falakon kell felmászni. Ezek az állatok hullámos mozgulatokkal — kígyózva — is mozoghatnak tova, mivel karjaik a gerinces állatok hátgerincéhez hasonlóan, számtalan apró mészdarabocskákból állanak és ezért a hajlásra igen alkalmasak.

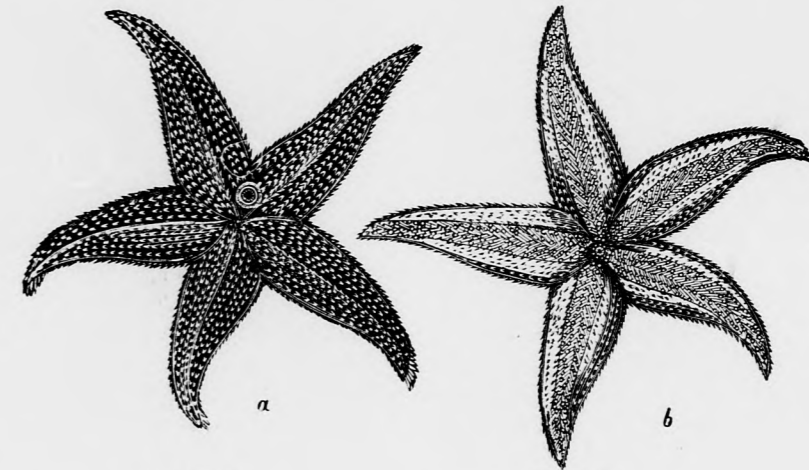
A vérérendszere is igen egyszerű. Lényegében nem egyéb egy a száj körül és a vele szembe levő testpólus körül elhelyezett egyszerű érkoszorúnál. Ezt a kettőt hosszában egymással ércsafatok kötik össze. Véréük tiszta folyadék, szintelen vértestecskék vannak benne. A lélekzést a vakbélcsatornák végzik, melyek a háton vannak és az állat hasával összeköttetésben állanak. A levegőt természetesen a vízből veszi, mely a bőrben levő polusok által a testbe hatol és ennek az oldalain levő csillangók által folytonos mozgásban marad.

Éppen ilyen egyszerű az idegrendszer is. Egy idegkoszorú — hasonló az agyhoz — húzódik a száj körül, melynek sugárszerű részei a karokba is hatolnak. Amint látjuk, ezeknek az állatoknak a szellemi tevékenysége a száj körül koncentrálódik, ami csodálkozásba ne ejtsen, hisz hány felsőbbrendű állatnál találjuk ugyanezt! Az érzéki szervek közül eddig csak a meglehetősen komplikáltan alkotott szemeket fedezték fel rajta. Az állat a szemét úgyszólván kezén hordja, mivel minden karjának végén van egy-egy szem, melyet csápszerű tapogatók vesznek körül és így tapogatóra szolgálnak. Hallási és szaglási szerve nincs.

Valóságos csodaszamba megy ezeknél az állatoknál az az érzéketlenség, amellyel a testükön történt rombolásokat viselik és főleg az a képességük, hogy a sérüléseket és megcsontításokat milyen könnyen kipótolják.

A tengeri csillag nem pusztul el, ha minden karját elveszti is és nem ritkán lehet olyan állatot találni, melynek egyetlenegy karja sem maradt meg. És az ilyen amputált karok, melyeket azonban az állat a veszedelem pillanatában akárhányszor maga is lefejt magáról, ha nem is rendes formájukban, de újra képződnek. A karok elvesztésében annyira könnyelműek ezek az állatok, hogy pl. *aphiotrix fragilis*, kígyóskarúakból, melyek az Északi-tengerben is gyakoriak, nagyon nehezen lehet egyetlen ép példányt találni. Gyakran előfordul, hogy valamelyik karja nem törik le egészen, de a csónka része megreped. Nos, az ilyen kar aztán kettősen is kinő később. De még tovább is tart ez a csodá-

A legfontosabb különbség a két osztály között az, hogy az asteridáknak széles karjaik alig ágaznak el a test lemezétől és hogy ambulacrál-csatornáit nyitottak, míg a kígyókarúak, ophiuridáknak a karjaik hosszúak, karcsúk, sőt gyakran ágazottak és nagyon elütnek a testtől, ambulacrál-csatornáit pedig fedettek, úgy, hogy az ambulacrál-lábacskák már nem szolgálnak a továbbmászásra. De ezek az állatok viszont kígyószzerű hajlékonyságuk folytán roppant ügyesen tudnak mozogni és szaladni és ezért a zsákmányvadászban rendkívül élelmesek, valamint veszedelemkor éppen ilyen gyorsasággal tudnak búvóhelyeikre menekülni. Ők a tüskés állatok legélénkebb és legintelligensebb képviselői.

a) felülről

b) alulról

TENGERI CSILLAG.

latos újjáfejlődése a testrészeknek, így pl. előfordul az is, hogy a leszakított karból is egész állat fejlődik, a test lemezének és a többi karoknak utána növése által. Az ilyképpen képződött állatoknál aztán gyakori eset, hogy az állat maga sokkal kisebb a karoknál. Az ilyen alakokat nevezik üstökösöknek. Ha valamelyik tengeri csillag testében törik ketté, úgy a két részből két külön állat fejlődik ki. Ez a csodálatos képessége az újjáformálódásnak úgy magyarázódik, hogy minden karnak része van a legfontosabb szervekben: van bele, idege, ambulacrális-rendszere és nemi szervei.

A tengeri csillagok két egész külön osztályt képeznek: a tengeri csillagok, a szó szoros értelmében asteridák és stelleridák és a kígyókarúak, ophiuridák.

Szaporodásuk többnyire tojás által történik, de az átalakulás olyan különös, amint az állatok világában csak ritkán találjuk. A tojásból egyelőre egy golyószerű lárvá lesz, melyet csillangók vesznek körül. A neve az asteridáknál *bipimaria*, az ophiuridáknál *pluteus*.

Ez a lárvá nemsokára egy helyen behorpad, zacskó alakot ölt (gastrula), melyen mindenféle furcsa, csodálatos formájú cafrangok csüngenek. A belső szervek közül ez a lárvá eddig csak bélesatornával bír és sejteti a jövőendő vízcsatorna-rendszert. A további fejlődésnél az álcának ideiglenes szervei eltűnnek vagy átalakulnak, új szervek képződnek, míg végre több változás után kialakul a tengeri csillag, mely a tenger fenekén él, míg az álcák a víz színén töltik el szabadon úszva életüket. Az ilyképpen történt szaporodáson kívül nem szabad elfeled-

nünk a másik szaporodást sem: az egyes testrészeknek azt a képességét, hogy egész állattá fejlődjenek.

A tengeri csillag tápláléka mindenféle tengeri állat, melyeket karjaival ügyesen megragad és szájába gyömöszköl, a zsákmány keményebb részeit fogaicskáival megőrli.

Veszedelemes rablója a vizeknek az *asteria rubens*. Annnyiban hasonlít ízlése az emberi inyeskedőkéhez, hogy az osztrigákat ő is kedveli és ebbeli inyeckedése folytán nagy károkat okoz néha az osztriga-telepekben. Érdekesen ejti hatalmába a tengeri csillag a páncélos állatokat: valami kábitó nedvet bocsát ki magából s ezzel rákényszeríti a zsákmányt, hogy nyissa ki kagylóját, erre gyorsan zacsáját kidüllesztí és az állatot szépen elfogyasztja. *Sylvia.*

MAGYAR ÍRÓK ÁLNEVEL.*

Ágai Adolf = Ali. — Bilicz Misi. — Börzevicsy. — Bukovay Absentius. — Czenczi néni. — Csieseri Bors. — Dr. Tökés. — Forgó bácsi. — Forgó János. — József Kovács. — Juczi. — Kappan Tóbiás. — Kospallagi Ambrus. — Kraxelhuber Tóbiás. — Lengenádfalvay Kotlik Zirzabella. — Mihaszna András. — Mokány Berezi. — Monocles. — Náday Ezüstös. — Nemo. — Porzó. — Reb Menachem Cziczszbeiszzer. — Sanyaró Vendel. — Seiffensteiner Solomon. — Spiczényi Árpád. — Spitzig Itzig. — Tallérosy Zebulon. — Tinike. — Tömb Szilárd. — Vigyázó Laczita. — Wewreshegyi Dávid.

Alexander Bernát dr. = Alfa.

Arany János = Akakajevits. — Akaki. — Akakievics Akaki. — Arianus. — Ifjabb Árva Imre. — Szalontai J. M.

Bajza József = Julius. — Szebeklébi. — Széplaky Erneszt. — Velenczey Gábor. — Verőczei.

Balsay Sándor = Akháb. — Esquiros. — Jó ismerős.

Beöthy Zsolt = Kis Farkas. — Ónody Gyula. — Vas Gyuró.

Berezik Árpád = Argus.

Csiky Gergely = Vándori.

Czuczor Gergely István = Andódi. — Dobokai. — Ete. — Gerő. — Szilágy.

* Mutatvány Székely Dávid «Magyar írók álnevei a múltban és jelenben» c. most megjelent könyvéből.

Dóczy (Dux) Lajos = Claire. — Omega. — Omikron. — Onkel Tóbiás.

Eötvös Károly = Beatusille. — Carolus. — Ráczevi.

Erdélyi Pál = Bácsi. — Borsai. — Doctor Paul de Transylv. — Doktor. — Kritikus.

Greguss Ágost = Gerő. — Gerő Ákos.

Jakab Elek = Agricola. — Székely. — Vadormi.

Jókai Mór = Kakas Márton. — Kis Endymion. — Martinus Gallus. — Sajó. — Tallérosy Zebulon.

Jósika Miklós báró = Alt Móricz. — Eszter szerzője. — Sólyom.

Kisfaludy Károly = Böködi. — Szalay Benjamin. — Zoroly.

Komócsy József = Iszkender. — Jókedvű bácsi. — Vidor.

Márton Ferencz = Abonyi Lajos.

Mikszáth Kálmán = Egy ismeretlen. — Kákai Aranyos Nro 3. — Mohoray Pál. — Novus. — Pluvius. — Scarron.

Pálh Albert = Balambér. — Kaján Ábel.

Péterfi Jenő = Gastron.

Petőfi Sándor = Füstfaragó. — Homonnai. — Lator György. — Pönögei Kis Pál. — Színészi neve: Borostyán és Rónai.

Raddákovics József = Vas Gereben.

Reviczky Gyula = Antikrisztus. — Aszfalt. — Harlequin.

Schedel Ferencz = Toldy Ferencz.

Szily Kálmán = Nagyszigethy Kálmán.

Táncsics Mihály = Andorlaky Máté.

Tinódi Sebestyén = Sebők deák.

Toldy Ferencz = Corvin. — Rokkant Huszár.

Tompa Mihály = Rév Elek.

Tóth Kálmán = Bagó Matyi. — Bolond Miska. — Kipfelhauser. — Kolti. — Vasmegeyi.

Vajda János = Arisztides. — Cserszilvássy Ákos. — Homonnai Béla.

Vajda Péter = Uzdi Péter.

Vörösmarty Mihály = Vágotay Kálmán.

JÓKAI LAKÁSA.

(Képeinkhez.)

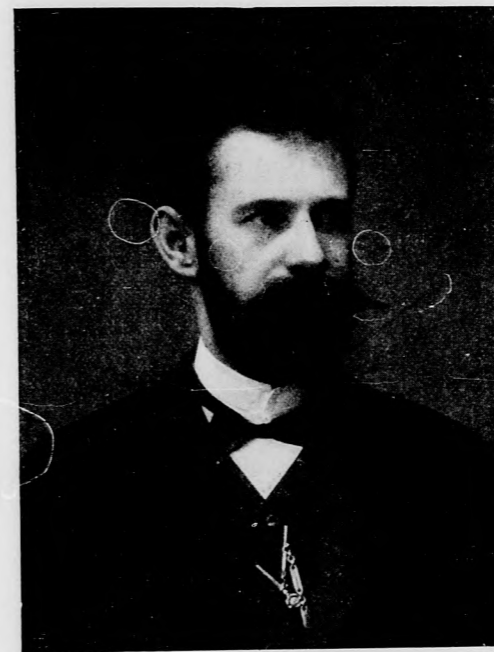
Jókai lakása valóságos múzeum volt. Akármerre fordult a költő kedves hajlékában, mindenünnen feléje kandikáltak különböző idők emlékei, jeles emberek barátságának emlékeztetői.

Kézirat-gyűjteményét bizony megirigyelhet

akármelyik buzgó gyűjtő. Üvegszekrényében ott láthatjuk *Erzsébet* királyné, *Rudolf* trónörökös, *József* főherceg, *Stefánia*, *Ferdinánd* bolgár fejedelem kezeirását; mindmegannyi hódolat a jeles költőnek.

Itt van a híres komáromi tulipántos láda is, a szülőváros jubiláris ajándéka. Ott meg a csiga-gyűjteménye pompázik sok ritkaságával.

Szép festményt is láthatunk szobája falán; ajánlást is olvashatunk rajta: Verescsagin — a Maurice Jókai. Legrealisztikusabb képét ajándékozta jeles költőnek, a legnagyobb idealistának.

Ellinger fényképe után.

Dr. SCHMIDT SÁNDOR.

Kis múzeuma halála napján értékes kincsrel gyarapodott: íróasztalával, mely a magyar nemzet művelődéstörténetének kedves emlékei között foglal helyet.

Mai számunkban bemutatjuk a nagy költő utolsó tartózkodásának helyét, az ő otthonát.

Dr. SCHMIDT SÁNDOR

(1855—1904.)

Schmidt Sándor műegyetemi tanár nemrég bekövetkezett halálával ismét kevesebb lett ama magyar tudósok száma, akikben a kutató szellem, a tehetség ritka munkakedvvel párosul s

akik a maguk tudományágát nemcsak szorgalmasan művelték, hanem önálló kutatásaikkal is gazdagították. Erős akarattal, kitartó szorgalommal előkelő tudományos állást biztosított magának s helyét példásan, a magyar művelődésre gyümölcsözőn töltötte be.

Schmidt Sándor Szegeden született 1855-ben. Szaktanulmányait a m. kir. József-műegyetemen végezvén, 1876-ban a Magyar Nemzeti Múzeum ásványosztályához segédörnek neveztetett ki s 1893-ban ugyanott ör lett. Közben a strassburgi egyetemen bővítette ismereteit és ugyanott 1883-ban doktori címet nyert. A budapesti IV. kerületi reáliskolában még mint tanárjelölt 1876—1878-ig tanított. A Magyarhoni Földtani Társulatnak 1877-től kezdve 1882-ig titkára, később pedig választmányi tagja és alelnöke volt.

Halálát szívbaja okozta s az élete delén levő férfiú halálával a magyar tudományos világot jelentős veszteség érte. Mai számunkban bemutatjuk az elhunyt tudós arcképét.

A SPÁRTAIÁK.

A húsvéti szünet rendesen kihozza a gyereket a tanulás sodrából és ezért az első órán a lelkét nem is igen szokták komolyan venni. Erre való tekintettel Földes tanár úr is engedett egy keveset szigorúságából és magyarázat megkérdezés helyett a spártaiakról olvasott fel sok szép érdekes dolgot.

Mikor pedig vége volt az olvasásnak, így szólt a fiúkhoz:

— Még egy negyedóránk van s ezt a rövidke időt arra fordítom, hogy megtudjam, ki-kí mennyire figyelt ide.

A fiúknak a boldog meglepedéstől gömbölyű arca legott hosszúra nyúlt és vésztyjósóan tekintettek egymásra, hogy mi lesz most!?

— Ide figyeljétek! Mindenki vegyen elő egy darabka papírt. Aztán képzeljétek bele magotokat a spártaiak idejébe. Gondoljátok azt, hogy most ti Leonidas Spártájában kirándulásra vagytok. Értetek engem?

— Igen! — felelték megkönnyebbülve a fiúk, jóleső érzéssel vevén tudomásul mindannyian, hogy nem lesz felelés, hanem csak írás. Ímí pedig mégis csak lehet valamit, ha esacsiságot is, de felelni? — az már nem megy olyan simán.

— Na hát, akkor fogjatok hozzá és egy pár szóval írjátok le nekem, hogy különösen mi

ragadta meg a figyelmetek Spártában, — szolt kimért hangon Földes tanár úr és le s fel sétálgatott a padok között, hogy minden további bizalmas kérdezősködésnek elejét vegye.

A fiúk nagy buzgalommal láttak neki a munkának s amikorra csengettek, már valamennyien tele irták tapasztalataikkal a papirdarabot.

Földes tanár úr összeszedte az írásokat és a másnapi történelmi órán a következő bírálatot mondta:

— Annyi csacsiságot firkáltak össze, hogy ha ezek most véletlenül mind meg-elevenednének, még Észak-Amerika vég-telen prairir-je sem nyújthatna nekik elegendő legelőt. A legérdekesebb azonban Kövér Laci dolgozata. Ő a többek között ezeket írja:

«Mikor Spártában voltam, nagyon tetszett nekem, hogy a spártaiak mindig igazat mondanak. Az egész városban csak egy hazug ember volt és mikor én eljöttem, Leonidas velősen csak annyit mondott nekem, hogy most már egy hazug ember sínes a városban és aki volt, az sem spártai volt.

Ilyen velősen szoktak a spártaiak az idegeneknek felelni.» Lupi bácsi.

Idegen irodalmak nagyjai.

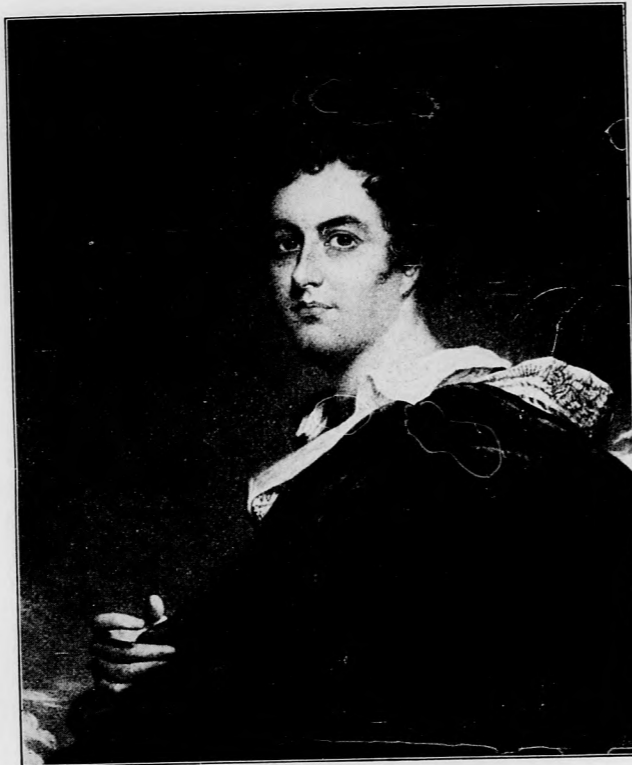
Irta Tonelli Sándor.

Byron. (1788–1824.)

A XIX. század angol költészetének s általában az egész világirodalomnak is egyik legeredetibb, legőnállóbb alakja George Gordon Byron, akit közönségesen lord Byron néven ismerünk. Élete, körülményei, viszonyai, jelleme sokban hasonlatossá teszik a magyar irodalomtörténetnek egyik kiváló alakjához: Balassa Bálinthoz. Okvetlen fel kell tűnni e hasonlatosságnak, ha élte folyásán végig megyünk. Főúri családból született 1788 január 22-én. Már kora ifjúságában kitűnt ritka szépsége, testi ereje s nagy szellemi adományai által. Ekkor is jelentkeztek azonban már nála szenvedélyessége, nyugtalan természete, melyek később végzetes befolyással voltak életére.

Tizennyole éves korában kiadta első lírai költeménykötetét *Hoursof Idleness* (Üres órák) cím alatt. Ifjúkori munka, szép külső formákkal, de gyenge tartalommal. A közönség nem nagy

érdeklődéssel fogadta, de Angolország kiváló kritikusa, Jeffrey erősen megtámadta, mire Byron szenvedélyes hangú feleletében vele együtt az egész akkori angol irodalmat kezdte ostorozni. Ez feléje irányította a figyelmet s mikor 1812-ben két éves dél-európai útjából visszatért s a *Harold lovag zarándokújja*-nak első két énekét kiadta, egy nap 18,000 példányt vettek meg belőle. A költeménynek maga Byron a főhőse s útjának benyomásait veti benne papírra. Igazi hírért ez a költemény alapította meg s a megjelenését

BYRON.

követő néhány esztendő működésének zenitje. Megjelentek egymásután költői elbeszélései, melyek az angol költészetnek máig is legolvasottabb remekei, számos apróbb költeménye s a Harold lovag harmadik éneke.

1815-ben azonban megnősült és házassága rendkívül szerencsétlen volt. Feleségétől alig egy évi házasság után elvált, az angol sajtó és társaság pedig, melyben szenvedélyes modora miatt számos ellensége volt, olyan erősen ellene fordult, hogy kénytelen volt újból elhagyni hazáját. Fiatalon, de megtört lélekkel ment Olaszországba, ahol csak egy érte rajongó nőnek,

Guiccioli Teresának örködése óvta meg az öngyilkosságtól. Újra hozzálátott írói munkásságához, de iránya teljesen megváltozott. E korszakának költészetét a sötét, komor gondolatokkal való tépelődés, a világfájdalom jellemzik. Ilyen a Harold lovag negyedik éneke, ilyenek tragédiái, melyek különben nem állanak többi munkáinak színvonalán, valamint a *Héber melódiák* is. Legkomorabb tárgya és hangja azonban a *Kain* című színjátéknak van, mely az angol költészetnek mindamelllett egyik legfőnségsébb termeke.

Ebben a komor hangulatban írta meg Byron utolsó és legnagyobb költeményét, egy tizenhat énekre terjedő eposzt, a *Don Juan*-t is. A «Don Juan» azonban csak fölépítésére, szerkezetére nézve epikai költemény, hisz az elbeszélő rész az egészsznek alig egy tizedrészt tesz. Telve van lírai elmékedésekkel és gúnyos, szatirikus részletekkel. Ezek a tárgytól való kitérések azonban a költeménynek legbecsesebb és legremekebb részei.

Ekkorra azonban már Olaszországban sem volt Byronnak maradása. Politikai szereplése, a carbonarikkal való összeköttetése összeütközésbe hozta az osztrák kormánnyal, mely ekkor a félsziget nagy részén uralkodott. Kapóra jött neki a görögök 1822-iki felkelésének híre. Hirtelen eladta angolországi birtokait, egy hajót szerelt fel s a jelentkező önkéntesekkel a görögök segítségére indult. A hellén szabadságért küzdve akart meghalni. A sors azonban másként határozott. Missolonghi mocsaras vidékének klímája leverte lábáról s 1824 április 19-én mocsárlázban meghalt. Tetemeit hozzátartozói a hucknalli családi sirboltba szállították s csak szívét hagyták Missolonghiban. Életében sok embert megbántott, de sokat is szenvedett. Halála után az angol nemzet megbocsátott neki s ma tiszteli benne a nagy költőt, aki fényt, dicsőséget szerzett egész hazájának.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A szegedi áll. főgimnázium ifjúsága múlt hó 29-én Rákóczi-ünnepélyt rendezett az intézet tornacsarnokában. A műsor minden pontja a nagy fejedelmet dicsőítette.

Jókai-ünnepély. A karcagi gimnázium önképzőköre múlt hó 29-én Jókai Mórnak emlékére ülést tartott, melyen jelen volt a tanári kar is. Az ülés a következő sorrendben folyt le: Rápolyi László gimn. VI. o. t. mondotta az emlékbeszédet. Acs-Nagy Jenő gimn. VI. o. t. Jókai Mórnak «A munkási rab»

című költeményét szavalta el. Tyihák István gimn. VI. o. t. felolvasott. Zelovics Karmán gimn. V. o. t. szavalt. Végre Ernszt Imre gimn. VI. o. t. apróságokat olvasott fel Jókai életéből.

VEGYESEK.

A kutya. Az embernek leghűségesebb barátja, védője, vagyonának őrzője a kutya, amely sorsát ősidők óta az emberéhez fűzi. Csodálatos az a hűség és ragaszkodás, amellyel ez az okos négylábú az állatok mindegyikétől regett ember közelében megmarad. Az általános rémületben, mely a térfoglaló embert szereplése óta nyomon kísérte, egyedül a kutya nem osztozott, amely, úgy látszik, a maga jószántából az ember kezébe tette volt le a sorsát. Az a csodálatos vonzalom, amely a kutyát már az ősidőkben az ember közelébe űzte, ez állat valamennyi fajtájában ma is megvan; még olyanokban is, amelyek soha embert nem láttak. Darwin följegyzéseiből tudunk erre egy nagyon érdekes esetet. Ez a följegyzés azt mondja el, hogy a *sarki kutya* (canis antarctis) egy nagy csapata félelem nélkül közeledett Falkland-szigetén Byron matrózai felé, akik legelőször kötöttek ki a Déli-óceán ez elhagyott földjén. — A vadon élő és szelídített kutya közt azonban nagy a különbség. *Flewigant* írja, hogy a vad kutya *ugatni* sem tud. Az ember társasága az, amely a kutyát mintegy *kiműveli*, társai fölé emeli és szinte egyéniséget ad neki. Rég ismert dolog, hogy a gazda jellemző tulajdonságai: nagylelkűsége, kapzsisága átragadnak a kutyájára is. A hangnak ama számtalan színezetét, amely a nevelt kutyát megkülönbözteti parlagi társától, szinte az ember környezetében kapja ez az állat és számtalan eset bizonyítja, hogy az együttélés megszűnésével ismét elveszti. A csaholás a szűkülés, a vonítás, a nyöszörgés egyidőben azt a hitet keltette a tudósokban, hogy van egy külön *kutya-nyelv*. Sőt még sokan emlékezni fognak arra a szenzációra, amit a múlt században *Birkman Frigyes* keltett, aki határozottan állította, hogy a porták derék éjjeli őrizőinél hatvan szót tudott megkülönböztetni. A kutyáknak a babiloniak szinte babonás tisztelői voltak. Ez állatfajnak az emberhez való ragaszkodását a lélekvándorlással magyarázták. Azt hitték ugyanis, hogy az ember halála után a lélek egy ideig valamely kutyába költözik és így vezekel bűnei szerint hosszabb ideig, szolgaságra és némaságra kárhoztatva.

FEJTÖRŐ.

Kettős számrejtvény:

- 12, VII, 27 Erődítmény
- 26, I, 22, V, 6, II Egy nép neve
- VII, IX, X Kérdő szócseka
- 18, 9, 10, 5, VII, 19 Férfi név
- 14, 25 Indulatszó
- 13, 22, 28 Török vezér neve
- 7, 20, 8, 2, 10 Kártékony állat
- 16, 24, 17, III Női név
- 21, VI, 25, IV, 22 Ezt örömmünkben tesszük
- 15, 18, 17, 4, 24, 3, 10 Egy évszaknak a neve
- 1, 24, 4, 17 Férfi név
- 23 Betű az Abc-ből
- I—IX Egy nagy költőnk
- 1—28 Egy versének kezdő sora

(Molnár Elek.)

Természetrizsi kérdés:

Melyik az a növény, mely a mezőn, száraz réten, töltésen gyakori; magas, elágazó szára, valamint levele többé kevésbé molyhos? A felső levelek ülők, szálasan lándzsásak, épszerűek. (Popovits József.)

Számítási kérdés:

Ha valamely szám négyzetét 543-ból levonom, a maradék 9-cel kisebb lesz, mint maga a szám. Melyik az a szám?

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 június 19.

9. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Történelmi kérdés: Utrechti unió. — **Földrajzi kérdés:** Erebus és Terror. — **Képrejtvény:** Aki mások hibáit közli veled, a tiedet sem tartja titokban.

Ugyeszen fejtették meg: Hollósy Kornél, Aufricht Sándor, Csillaghy László, Bezerédj Tóni, Szabó Gyula, Nendörfer József, Kiss József, Tervey Kálmán, Fischl Ernő, Elek Sándor, Fürst Oszkár, ifj. Botka Béla, Topscher Béla, Lőrincz Ferenc és Dezső, Szemző István, Kürti Pál, Thier Győző, Milutinovits Corinna, Szász Imre, Deutsch József, Zelnyk Béla, Fried Rezső, Rosemberszky Ödön, Edelstein Ottó és Róbert, Grosz Pál, Kund Béla, Sámson Lajos, Klug Rezső, Hoensch Gusztáv, ifj. Kirner Vilmos, Tuschák Imre.

A kitűzött könyvjutalmat (Baksay Sándor: Gyalogsósvény) Thier Győző versei előfizetőknek nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Homo novus. A folyamodványt július 5-ig kell az internátus igazgatóságához beadni; a döntés a vakációi hónapokban történik meg a kultuszminiszteriumban. A folyamodványhoz mellékelni kell a tanulmányairól szóló legújabb bizonyítványt, továbbá a szegénységi bizonyítványt. — **F. O.** Forduljon az illető hadapródiskola igazgatóságához; szívesen küldenek prospektust. A közép- vagy polgáriskola IV. osztályából való bizonyítvány elegendő ahhoz, hogy a kadét-iskolába felvegyék. — **R. Ö.** Beküldheti a megfejtést, de talán mégsem illik. — **Egy előfizető** (Nagy-Körös). Tudunkkal nincsen. — **B. D.** 1. Nem lesz akkor Budapest. 2. Szeptember első napjaiban. 3. Róm. kath. — **Diogenes.** A ballada nagyon gyarló, arra meg egyáltalában nem számíthat, hogy közöljük. — **I. I.** (Pozsony). A kéziratot későn küldötte be, már elkésett. — **Viator.** 1. Beküldheti, ha mértékünket megüti, közöljük. 2. A fordítás nem sikerült. — **Könyvbarát.** Verne regényeinek legjobb fordításai lapunk kiadói hivatalában kaphatók az eredeti illusztrációkkal. — **W. D.** A rejtvények megfejtői között nem olvastuk azt a nevet. Fortuna istenasszony majd kegyesebb lesz, csak küldje be tovább is a megfejtéseket. — **Uarda.** A félvégig fog tartani. Örvendünk, hogy olyan nagyon tetszik. — **Növénygyűjtő.** Azon a tájékon igen szép példányokat lehet találni.

Ifjúsági regényújdonság!**EGY TUTAJ TÖRTÉNETE.**

Ifjúsági regény.

Írta RÁKOSI VIKTOR.

Illusztrálta GERGELY IMRE.

Ára díszes kötésben 4 korona 20 fillér.

Rákosi Viktor (Sipulusz) a kiváló magyar humorista, ifjúsági regényében a Vág gyönyörű vidékét festi le, amelyet egy tutajon járat végig az olvasóval. A tutajtól érintett városoknál feleleveníti a régi lovagvárak korát, elmondja a hegyek, romokhoz fűződő legendákat és derűs epizódokkal fűszerezi az utazást. Szórakoztat, megnevetet és tanít egyaránt.

Kapható:

Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)

es. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

TÖRTÉNELMI OLVASMÁNYOK.

Olcsó kiadásban.

Mátyás királyról. Galeotto Marzio könyve 30 fillér.
Rajzok Mátyás király korából. Irta Csánki Dezső. Füzve 30 fillér kötetben 80 fillér.
Bécsi képes krónika. Szemelvények. Kiadja Madzar I. 30 fillér.
Gesta Romanorum. Kiadta Katona Lajos 60 fillér.
Brodarics historiája a mohácsi vészről. Irta dr. Szepietery J. 30 fillér.
Béla király nevtelen jegyzőjének könyve a magyarok tetteiről 30 fillér.
Siralmas krónika. Irta Szalády János 30 fillér.
Magyar krónika. Kézai Simonól. Magyarazta Császár M. 30 fillér.
Metamorphosis Transylvanie. Irta Apor Péter 30 fillér.
Erzsébet királynéről. Visszaemlékezések. Irta Falk Miksa 30 fillér.
Bethlen Gábor élete. Irta Angyal Dávid 30 fillér.
II. Rákóczi Ferenc vallomásaiból. Latimból fordította Kajós Imre. I. füzet 30 fillér.
A magyar faj uralma. Irta Balogh Pál 30 fillér.
1848. március 15-ike. Irta Gracza György és Abonyi E. Márciusi dalok 2 füzetben. Egy-egy füzet ára 30 fillér. Egy kötetbe kötve 1 kor. 20 fillér.
Perikles. Irta Plutarchos. Ford. Kacsóvics K. 30 fillér.
Coriolanus. Irta Plutarchos. Fordította Kacsóvics K. 30 fillér.
C. I. Caesar. Irta Plutarchos. Fordította Kacsóvics K. 30 fillér.
Catilina összeesküvése. Irta Sallustius. Fordította Kazinczy Ferenc 30 fillér.
A Jugurtha-háború. Irta Sallustius. Fordította és bevezetéssel ellátta Várdai Béla 30 fillér.
Agriola. Irta Tacitus. Ford. Wirth Gyula 30 fillér.
Germánia. Irta Tacitus. Ford. Tonelli Sándor 30 fillér.
Római élet. Cicero korában. Irta Church I. A. Ford. Szilassy M. 60 fillér.

Kapható: Lampel R. (Wodianer F. és fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

UARDA.

Történelmi regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 12

— Ki menthetné meg őket?! — jajveszékelt Nemu. — A gyalázatos férj nem törődik sem örökölt vagyonával, sem a zsákmánnyal; Katuti szegény s ez a szó «adj nekem» elriasztja legjobb barátait is, mint a vérece víjjogása a tyúkokat. Szegény asszonyom!

— Az összeg nagy, — mondá magában Paaker.

— Irtóztos nagy, — sopánkodott Nemu, — honnan teremthetnék elő a mai nyomorúságos időben? Mennyire másképpen volna minden, ha — fájdalom, csak ha... de hát Néfert sem gondolt már arra a hetvenkedő fickóra. Éppen annyit gondolt, mint arra...

Paaker gyanakvó pillantást vetett a törpére, melyben némi fenyegetést is volt.

— Bizony reád, — ismétlé a törpe. — Mióta együtt voltál vele a Halottak városában, mindig rólad beszél, hogy milyen derék ember vagy, hogy igazi férfias jellem. Az ember azt hinné, hogy valami varázslat érte.

Az úti marsall oly gyorsan kezdett menni, hogy a törpének ismét esdenie kellett: lassítsa lépteit.

Mindketten hallgattak aztán. Így érkeztek a Nilus partjára, ahol Paaker díszes bárkája várakozott a gazdára. A koci is elfért rajta. Paaker bement a hajószobába, behívta a törpét is. Leültette maga mellé s halkan így szólott:

— Én vagyok Katutinak legközelebbi rokona; kibékültünk egymással. Miért nem fordul az ő hajójában hozzám?

— Mert büszke, mert a te véred csörgedez az ő ereiben is. «Inkább éhen halnék gyermekem-

mel együtt, hogysem alamizsnát kérjek tőle, akit megbántottam», — így mondá nekem.

— Gondolt tehát reám?

— Mindjárt, ahogy a szomorú hirt vette. Nemes lelkedben nem kételkedett. Nagyra becsül téged s jól tudom, ha Ménát a harctéren valami baj érné, hozzád adná feleségül Néfertet, aki egykori játszótársát nem felejtette el. A szobaleánya mesélte nekem, hogy aznap éjjel, mikor a Halottak városából haza jött, álmában is rólad beszélt.

— Sajátságos, — tünődék magában Paaker, — ugyanakkor nekem is megjelent álmomban Néfert képe. Ezt az álmod akartam a Hathortemplom döllyfős papjával megfejtetni.

— És ő nem akarta megfejtetni, a bolond? Ne búsulj, ért más is az álomfejtés mesterségéhez. Itt vagyok én, nem utolsó e mesterségben. Kérdezd meg a szolgálóidtól. Száz eset közül kilenvenkilenceszer beütnek a jóslásaim. Mit is láttál álmodban?

— A Nilus partján állottam, — kezdé Paaker előrehajolva és ostorának nyelével a padlót takaró tarka szőnyegre vonalakat húzogatót, — a víz csöndes volt. A Nilus másik partján állott Néfert és intett nekem. Én nevét kiáltottam s ő a vízre lépett, mintha ez a szőnyeg lett volna, megtartotta őt. Sajátságos egy látvány volt.

Mind közelebb és közelebb jött hozzám, már szinte elértem felém nyújtott kezét, midőn hirtelen a víz alá bukott, mint valami hattyú. Beléptem én is a vízbe s midőn felbukkant, megöleltem, de ő, csodák-csodája! szétfolyt, elolvadt a karjaim között, elolvadt, mint a szíriai hegyek ormán a hó a nap sugarától, a haja szálaai átváltoztak vízi liliumokká, két szeméből két csillogó halaeska lett, melyek vidáman